

Ärende: VN/32076/2023

Begäran om utlåtande om förordningar enligt integrationslagen

Lausunnonantajan lausunto

Förordning 1: SRf om innehållet i och genomförandet av bedömningen av servicebehovet i fråga om kompetens och integration samt bedömningen av sektorsövergripande kompetens och servicebehov i fråga om integration (bedömningsförordningen)

Det i förordningsförslaget specificerade innehållet motsvarar mycket långt det frågebatteri man i flera kommuner redan använder. De teman som föreslås fastställas i förordningen bedöms relevanta, men är mycket omfattande. Enligt Närpes stads erfarenheter kan genomgången i vissa fall behöva delas upp i fler tillfällen, då det kan upplevas krävande för klienten, särskilt i de fall där tolk används eller det i övrigt finns språklig och/eller kulturell distans. Detta i synnerhet med tanke på att en stor del av det föreslagna innehållet inte utgörs av direkt utredning av kompetens, utan även innefattar tämligen omfattande samhällsinformation. Det skulle alltså vara viktigt att förordningen är formulerad så att den tillåter att den inledande intervjun vid behov kan delas in i flera tillfällen, vilket den föreslagna formuleringen i § 2 "vid en inledande intervju" inte öppnar för.

I promemorians konsekvensbedömning anges att förordningen inte skulle ha ekonomiska konsekvenser för kommunen och Arbetskraftsmyndigheten (vilket f.ö. till viss del är en överlappande formulering som kan behöva övervägas ytterligare). Så kan inte anses vara fallet, då omfattningen av intervjun till sin karaktär ytterligare ökar.

I promemorian skrivs, till skillnad från förordningsförslaget, "svenska eller finska", varför vi önskar betona att båda nationalspråken i någon mån behövs för full tillgång till arbetsmarknaden i Finland och för social integration (se t.ex. utredning av Alisaari, Björklund, Harju-Autti & Heikkola, in press).

Förordning 2: SRf om innehållet i och genomförandet av flerspråkig samhällsorientering (samhällsorienteringsförordningen)

Närpes stad understöder varmt den möjlighet förordningsförslaget ger till att inkludera också annat kursinnehåll än det föreskrivna i § 1. I synnerhet möjligheten att lyfta fram innehåll som är relevant för deltagande och inkludering i lokalsamhället, som betonas i promemorian är också enligt vår uppfattning av central betydelse.

I den svenska versionen är formuleringen av samhällsorienteringens omfattning i § 2 tolkningsbar, d.v.s. det förblir öppet om den stipulerade omfattningen 70 h avser endast undervisning eller den totala omfattningen, som även kan inkludera självstudier.

Man använder i lagen, förordningsförslaget och promemorian begreppet flerspråkig samhällsorientering (§ 3), men i synnerhet promemorian tydliggör att avsikten är undervisning/självstudier på klientens eget modersmål eller annat språk klienten behärskar väl. Begreppet 'flerspråkig' är missvisande om detta är avsikten. Enligt vår uppfattning kunde det vara skäl att bygga upp den flerspråkiga samhällsorienteringen så att den med avseende på centrala begrepp, institutioner och klientens behov även inkluderar begreppen på nationalspråken, eftersom t.ex. våra myndigheter, organisationer, rättigheter, skyldigheter et.c. inte är direkt synonyma med de begrepp som finns på många kursdeltagares egna språk, deras definition och erfarenheter av dessa organisationer, myndigheter och fenomen. Då skulle också samhällsorienteringen vara genuint flerspråkig och beteckningen vara en korrekt beskrivning av det man önskar åstadkomma.

Förordning 3: SRf om grunderna för betalning av arvode till företrädare för ett minderårigt barn som kommit utan vårdnadshavare och arvodets storlek, de kostnader som ska ersättas samt förfarandet vid betalning av arvode och ersättning av kostnader (förordningen om riksdagsmannaarvode)

Gällande detta förslag till förordning konstaterar Närpes stad att man enligt promemorian inte utrett konsekvenserna för företrädarna och deras klienter. Om man menar att konsekvenserna utretts i samband med integrationslagen kunde detta med fördel nämnas för att undvika intrycket att man inte beaktat konsekvenserna för de primära målgrupperna som berörs av förordningen.

I utlåtandeförfrågan på svenska anges förordningen som förordningen om riksdagsmannaarvoden. Detta kunde med fördel rättas till. Förslaget till förordningstext är dock korrekt översatt.

Förordning 4: SRf om grunderna för och utbetalningen av den kalkylerade ersättningen (ersättningsförordningen)

I promemorians konsekvensutredning anges att det föreligger en uppenbar risk att förändringarna i tolkningsersättningarna kommer att påverka de mest sårbara målgrupperna ensamkommande minderåriga, övriga barn och utsatta kvinnors negativt, vilket också är Närpes stads bedömning. Dels handlar det om ersättningsnivån, men också om symbolvärdet i relation till tolkningstjänster i den föreslagna förordningsförändringen. Enligt Närpes stads erfarenhet kan behov av tolkningstjänster i mer komplicerade ärenden kvarstå länge.

Av den anledningen konstaterar vi också att den ekonomiska effekten från den enskilda kommunens eller välfärdsområdets synpunkt inte kan anses ringa för de berörda organisationernas ekonomi, då det i praktiken kommer att innebära att dessa tjänster även framöver kommer att behöva finansieras, men utan statligt bistånd, för att inte orsaka större relaterade till hälsa, delaktighet eller säkerhet.

Förordning 5: SRf om de uppgifter som ska föras in i den nationella informationsresursen för integrationsfrämjande (informationsförordningen)

Förordningen avser att förtydliga den lovvärda intentionen att stärka informationsutbytet mellan olika myndigheter. I de föreslagna paragraferna förblir det ändå oklart om klienternas informerade samtycke gäller alla de uppgifter som ska sättas in i registret, eller om det bara gäller de uppgifter som anges som exempel i § 4 d.v.s. "invandrarens identifierade behov av tjänster och om styrande av invandraren till tjänster". Detta inger en viss oro för hur förtroende kan byggas ömsesidigt gällande integrationsplanen.

På detaljnivå anser vi att termen 'informationslager' i detta sammanhang är något oprecis, då begreppet ger intryck av att vara en lagringsplats, medan det som eftersträvas är ett dynamiskt använt integrationsregister alternativt, ur den upprätthållande myndighetens synvinkel, en integrationsdatabas.

Övriga kommentarer

-

Björklund Helena
Närpes stad